

VRIJEME POKLADA

vineri, 16 martie 2018

Ve tradicionalno, za vrijeme poklada, Osnovna škola Lupak organizira karneval za djecu, na kojem sudjeluju svi u enici pripadaju ih škola iz Klokoti a, Lupaka, Ravnika i Vodnika.

Dvodnevna akcija lupa ke škole zapoela je u nedjelju 11. veljae s priredbom maškara. Polaznici vrti a i u enici od prvog do osmog razreda gorenavedenih škola odjenuli su razliite kostime, nosili udnovate maske i okupili su se u Domu kulture u Lupaku na natjecanje za najbolje pokladne kostime. Sutrašnji ponедjeljak bio je rezerviran klokoti kom balu Miši a, jedini put u godini kada se iskljuivo predškolcima i u enicima od prvog do osmog razreda upire uje veer s plesom i glazbom.

Nešto više o ovoj akciji rei e nam u iteljica Marija Muselin, programski koordinator Škole Lupak:“Kao i u prošlim godinama, i ove je godine Škola Lupak organizirala maskenbal za djecu u Domu kulture u Lupaku. Na maskenbalu djeca su bila kostimirana, plesala su naš tradicionalni danac, a poslije su dobili nagrade za najljepše maske i kostime. Nagrade su se sastojale od slatkiša i sokova kojih su dobili posredstvom Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj. Sutradan, u Klokoti u odvili smo drugu akciju naše škole. Tamo, kako ve dobro znate imamo bal za djecu „Mišni ponedelnik“. To je naš stari obi aj koji se održava jedino u tom naselju.

Mislim da su se sva djeca i naši kolege odgojitelji, u itelji i profesori lijepo proveli na ovim akcijama. Osim njih bili su prisutni i roditelji, sve enici, knez Lupa ke opine i Zajednišvo Hrvata i atmosfera je bila divna.

Mi, kao škola, želimo održati u životu sve ono što smo naslijedili od naših starih: govor, nošnju, glazbu, sve što je lijepo i što nam po tradiciji pripada. Ali nam je svake godine teže, jer sve više mladih obitelji napuštaju državu radi boljih ekonomskih uvjeta, a nas je, nažalost, sve manje i manje!

Lupa ki školski maskenbal

Od kada postoji tradicija maskenbala u Lupaku rei e nam gospo a Maria Dr ghia, u iteljica u školi iz Ravnika.

„Tamošnji maskenbal za djecu nije bašodavna. Nastao je prije pet ili šest godina u Ravniku u obliku školske aktivnosti, gdje su bila pozvana djeca iz etiri škola lupa ke opine. Ispalo je lijepo, djeci se doista svidjelo jer su bile organizirane tombole, doble su se i nagrade za najbolje maske, a mi, u itelji, poželjeli smo da se to nastavi, da sa uvamo tradiciju maškara, jer sve je manje odraslih koji, uz godinu na godinu, odlu uju kostimirati se za poklade.

Sljede e godine odlu ili smo da se održi u Lupaku, jer je tamo središnja škola. Tada su djeca iz Vodnika imali temu našu tradicionalnu karaševsku svadbu. Bilo je milina gledati kako malešani nose „steg“ i „ eture“ te da imaju „deverice“, „stare svaje“, baš kao u zbilji, pa smo mi mislili da e tako svake godine djeca imati po neku temu nadahnutu iz naše tradicije, upravo zato da bi promovirali našu nošnju i naše obi aje. Ali, kao što ste vidjeli na ovim zadnjem maskembalu u Lupaku, bio je samo jedan enik koji je obukao karaševski lajber i palariju.

Djeca se sve više orijentiraju prema karnevalu, njima je više stalo kostimirati se u razne heroje iz bajka ili filmova. Ja sam svojim u enicima preporuila da na maskenbalu obla e nošnju, ali nažalost, njihovi roditelji ve inom nisu doma, rade u inozemstvu, pa nema tko da ih obla i.

Djeca, svakako se raduju ovom događaju jer se ovdje druže, a pored toga što im se svi a obla iti razne kostime, te njihove kostime Zajedništvo Hrvata svake godine i nagra uje diplomama i slatkišima. Iskreno se nadam da ovaj maskenbal potraje, bar koliko e trajati i naše škole u opini, a one moraju biti ovdje zauvijek!“

Mišni ponedelnik

Klokoti ka tradicija koju doma i nazivaju „Miši i“, vjerovatno vu e ime iz jednog starog karaševskog praznovjerja, po komu, u ponedjeljak, prije Pepelnice, se ne smije ništa raditi ili poslovati. Žene, na primjer nisu prale, nisu tkale i nisu vezle jer su vjerovale da, ukoliko prekrše tu praznovjernu zabranu, miši e im pojesti svu odje u.

„Mišni ponedelnik“ je kod nas tradicija – veli nam Marta Beca, u iteljica iz Klokoti a: „Nekada je bilo zabranjeno djeci da prisustvuju ve ernjim veseljima na svadbama ili drugim plesnim balovima za odrasle. Smatralo se da je taj odnos prema malešanima, u neku ruku, nepravedan, pa da se to ispravi, stvorila se ideja uprije enja jedne plesne ve eri isklju ivo za njih, da se i malešani, barem jedne ve eri, raduju i osje aju važnima nalik odraslima. Pitala sam najstarije ljude u Klokoti u kako oni pamte ovu tradiciju pa sam doznala da su se prve plesne priredbe za djecu održavale u jednom školskom razredu. Dvojica muzikanata je sviralo tada na po etku, jedan je gudio na violinu, drugi na kontrabasu, ali mjesto je za plesa e bilo onoliko koliko je mogao pružiti razredni prostor. Kasnije, kada se izgradio Dom kulture, premjestili su se tamo jer je prostora bilo neizmjjerivo više. Za razliku od tadašnjeg vremena, kada su svira i bili odrasli ljudi, danas imamo, tako er, djecu svira e. To je pohvalno, u smislu da imamo one svira e iz stare garde koji mogu nau iti našu djecu specifi nosti naše tradicionalne glazbe. Oni najmla i svira i imaju te ve eri mogu nost dokazati da su zavladali svojim glazbenim instrumentima, dok je onim ve ima jedinstvena prilika da se pokažu kao instrumentisti koji ve zavrije uju mjesto u nekom ozbilnjom orkestru te e u skoroj budu nosti svirati po svadbama ili raznim drugim prigodama.

Mi, Klokoti ani, ne možemo zamisliti ove pokladne dane bez „Miši a“, jer je to naša tradicija. Mi je pokušavamo sa uvati i dalje je prenijeti mladim naraštajama, jer djeca se raduju i nestrpljenjem o ekuju ovu ve er kada se neki od njih otmijeno obla e, a drugi obuku našu narodnu nošnju. I ove je godine bilo onih koji su se odlu ili za narodnu nošnju, bilo ih je troje i bili su jako slatki“

Poklade u Nermi u

U Nermi u, pored Ravnika i Vodnika najbolje je sa uvana karaševska pokladna tradicija. Bili smo tamo na pokladnom utorku, malo prije po etka fešte koja se organizirala u mjesnom domu kulture u ast „mošulja“ (to jest kostimiranih mladi a koji ve tri dana lutaju po selu plaše i te istodobno zabavljati seljane), da bi se sreli s Milanom Todorom, jednim od organizatora ove fešte, koji e nam re i nešto više o ovoj lijepoj nermi koj tradiciji.

„Kod nas u Nermi u tradicija poklada se prenosi od oca na sina. Ako je u nekoj obitelji otac bio „mošul“ kasnije e sin preuzeti ovu ulogu pa e se i on kostimirati na poklade. Teme su bile vazda iz karaševske svakodnevnioce: svadba, krštenje i tome sli no. Mogao si vidjeti kostimiranu mladu, mladoženju, kumove, stare svatove, djevere. Ove mla e generacije, kad tad, mladinu odje u zamjenjuju sa šlajerom, kao što je bio i slu aj u nedjelju, ali danas je utorak pa su, vidim, opet stavili mladi krpu i obukli je u karaševsku nošnju. Onda se dogodi da neki od tih mošulja ukrade mladu i sakrije ju negdje, pa mošulje iz one druge ekipe po inju potragu, idu od ku e do ku e pa od oku ana dobiju jaja, kobasicu i sli no. Pa, opet dolaze oni prvi i ukradu im ono što su dobili, i tako se to sve odvija u veselju i op em dobrom raspoloženju. Nerijetko se dogodi, u godinama sa snijegom, da tr e za curama iz sela da ih valjaju po snijegu. Uglavnom, kod nas, oni koji se kostimiraju su regruti, ali imaju u ekipi, kao što sam vidio danas, i jednog mla eg dje aka od šesnaest godina. Ima, naravno, i onih koji su stariji od osamnaest godina, ali sve ovisi koliko ih bude doma one godine i kako oni odlu e sastaviti ekipe. Pripreme za poklade po inju, zapravo, u subotu nave er, kod nekog salaša. Tamo se založi vatra, malo se rakija popije, pa se obuku kostimi da se ne bi doznalo u selu tko je ispod maske i vra aju se prema selu tako obu eni. Sad je stiglo vrijeme da svuku maske kako bi se doznalo tko se skriva iza njih. Pored mošulja došli su i klinci iz vrti a i aci iz škole, jer su se i oni kostimirali za poklade. Imat emo slatkiše i diplome od Zajedništva Hrvata i jedan žiri e nagraditi najbolje maske i kostime iz ove godine. A mi smo pripremili za sve ljude koji su prisutni u Domu kulture jedan doma i paprikaš, jer to su naša jela, naše tradicije i mi nastojimo sa uvati ih za budu e naraštaje“.

Daniel Lucacela